

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ

Τόμος Β'.
ΑΡΙΘΜ. 37.

Συνδρομή, ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους, ἐξάμηνος μόνου
καὶ προπληρωτῆ: Πανταχοῦ φράγκ. χρ. 10 ἢ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Β'.
τῇ 1/13. Ἰουλίου 1886.

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΕΪΧΤΑΛ.

Ὁ σεβαστὸς γέρον, πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ὁποῖου πάντοτε θὰ εὐγνωμονοῦσιν οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, εἶχε συγκατατεθῇ κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦ βίου του ἔτος, ὅτε ἀνεκινήθη ἐξ ἰδίας αὐτοῦ καὶ πάλιν ἀφορμῆς τὸ ζήτημα τῆς παγκοσμίου χρήσεως τῆς ἡμετέρας γλώσσης καὶ ἀντήλλαξε περὶ τούτου ὁ παλαιὸς τῆς φαινῆς ταύτης ἰδέας εἰσηγητῆς σκέψεις τινὰς μετὰ φίλου τῆς „Κλειοῦς“ συνεργάτου, νὰ παραχωρήσῃ αὐτῷ τὴν ἄδειαν τῆς δημοσιεύσεως τῆς εἰκόνος του διὰ τοῦ φύλλου τούτου. Μετ' ἀρχαϊκῆς ἀνέκαθεν γράφων ἡμερότητος καὶ μετριοφροσύνης ἀφελεῖς πάντοτε ἀντέτασεν ἀντιρρήσεις εἰς τὴν φιλικὴν πρότασιν, ἐπέπρωτο δὲ νεκρὸν νὰ προφθάσῃ αὐτὸν ἡ ἐκτέλεσις τῆς τότε μελετηθείσης ὑπὲρ αὐτοῦ τιμητικῆς διαδηλώσεως, ὡς αὐτὸς ἀπεκάλει τὴν εὐγνώμονα μνεῖαν τῆς ἀκραίφνου πρὸς τὴν πατρίδα μας συμπαθείας του.

Ὁ Γουσταῦος Ἐϊχταλ ἦτο κράτιστος ἑλληνιστὴς καὶ μετὰ πολλῆς ἀγάπης ἐνέκυπτε μέχρι τέλους τοῦ μακροῦ βίου του εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Τῶν μελετῶν τούτων ἀγλαοὶ καρποὶ πρόκεινται εἰς τοὺς φιλολογοῦντας διάφορα περὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ φιλοσοφίας ἔργα, ἀλλὰ τὸ συμπαθέστερον αὐτῶν χαρακτηριστικὸν εἶνε ἡ ὄντως κοσμοπολίτις τοῦ ἀνδρὸς ἰδέα περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης, ἣν ἐθεώρει ἐπαρκῆ καὶ καταλληλοτάτην πρὸς διεθνῇ χρῆσιν, ἐν ταῖς

ἐπιστημονικαῖς βέβαιαι ἀνακοινώσεσιν. Ἡμεῖς, ἀποτεινόμενοι εἰς ὀρισμένην Ἀναγνωστῶν τάξιν, δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ ἐκφέρωμεν οἰανδῆποτε περὶ τοῦ ζητήματος γνώμην καὶ περιοριζόμεθα ἀπλῶς νὰ συστήσωμεν αὐτὴν τὴν ἰδέαν ὡς φιλόκαλον ἐφεύρημα τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος.

Τὸ θερμὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἐνδιαφέρον τοῦ ἀνδρὸς δὲν ἐπεδεικνύετο ὡς νεκρὸν μόνον γράμμα ἐν βιβλίοις καὶ ἐπιστημονικαῖς πραγματείαις, ἀλλὰ κατὰ πάσαν περίστασιν καὶ ἀφορμὴν, διότι ὁ εὐγενὴς Γάλλος παρηκολούθει σὺν τῇ φιλολογικῇ παρ' ἡμῶν κινήσει καὶ τὴν πολιτικὴν ὡς καὶ τὴν κοινωνικὴν μας πρόοδον. Αὐτὸς εἶνε ὁ δραστήριος ἰδρυτὴς τοῦ ἐν Παρίσις Συλλόγου πρὸς ἐμφύχωσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν καὶ ὁ ἀφανὴς, πολλάκις δὲ καὶ ἀνώνυμος ὑπὲρ ὑλικωτέρων ἐθνικῶν ἀναγκῶν χορηγός. Διότι ὁ Γουσταῦος Ἐϊχταλ ἔτυχεν νὰ συνδέσῃ τὴν νεανικὴν δραστηριότητά του μετὰ τὰς πρώτας περὶ πολιτικῆς ἀποκαταστάσεως προσπαθείας τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος, καὶ εἰς ἐποχὴν, ὅτε ὁ φιλελ-

* ἐν Nancy 1804, † ἐν Παρίσις τῇ 9. Ἀπριλ. 1886.

ληνισμός ἦτο χαρακτηριστικὸν αἶσθημα πάσης εὐγενοῦς καρδίας, κατὰ τὰς πρώτας δηλ. δεκαετηρίδας τοῦ αἰῶνος, ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα, διέτριψεν ἐπὶ δύο περίπου ἔτη παρ' ἡμῶν (1833—1835), εἰργάσθη ὑπὸ τοὺς τότε κυβερνήτας ὡς ἀνώτερος ὑπάλληλος, ἀμισθός ὅμως, καὶ ἀνεχώρησε μὴ εὖρων τὸ ἔδαφος κατάλληλον πρὸς καλλιεργίαν χρησιμωτάτων

σχεδίων, ὧν τὴν δυνατὴν ἐπιτυχίαν ἐματῶσεν ἡ ἀντίδρασις τῶν ἔκτοτε χρονολογουμένων ἐπεισάκτων πολιτικῶν ἡθῶν.

Ἄλλ' ἔκτοτε δὲν ἔπαυσεν ὁ λόγιος Γαλάτης καὶ μακρόθεν νὰ τρέφῃ εἰλικρινῇ πρὸς τὴν Ἑλλάδα αἰσθήματα. Γνωρίσας τὰ πρῶτα πολιτικὰ βήματα ἡμῶν ἡσθάνετο τὸ ἀγνὸν ἐκεῖνο καὶ πολύτιμον ἐνδιαφέρον προστάτου, ὅστις προηγεῖται εἰς παροχὴν πάσης ἐνθαρρύνσεως πρὸς τὸν εὐνοούμενον, πρῶ-

τος δὲ πάλιν παραβλέπει τὰ παραπτώματα τοῦ βαθμῆδὸν ἀνδριζομένου νεανίου. Καὶ ὡς τοιοῦτος προθύμως πάντοτε παρῆχε τὰς πατρικὰς συμβουλὰς του πρὸς τοὺς πλησιάζοντας αὐτὸν ὁμογενεῖς, ἐτίμα δὲ διὰ τῆς φιλίας του τοὺς ἐναρετωτέρους τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, μεθ' ὧν πολλαχῶς συνειργάσθη καὶ διηνεκῶς συνεσκέπτετο περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὴν κοινωνικὴν μόρφωσιν καὶ διανοητικὴν προκοπὴν τῆς πεφιλημένης αὐτῷ Ἑλλάδος.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ.

Δὲν ἔχομεν σκοπὸν διὰ τοῦ μικροῦ τούτου δοκιμίου νὰ ἱκανοποιήσωμεν ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις, αἵτινες φυσικῶς γεννῶνται ἅμα ὡς ἀναγνώσῃ τις τὸν ἀνωτέρω τολμηρὸν τίτλον, οὐδὲ νὰ ἐξαντλήσωμεν θέμα, εἰς ὃ ἐξαντλεῖται ἡ ἀκάματος τῶν ποιητῶν φαντασία, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ζητοῦμεν συγγνώμην ἐκ μέρους τῶν φίλων ἀναγνωστριῶν, ἂν αἱ παρακατιὸν ἀνδρικοὶ παρατηρήσεις περὶ γυναικείας καλλονῆς δὲν συμφωνήσωσιν ἐν πᾶσι πρὸς τὴν ἤδη ἐσχήματισμένην ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ γνώμην των. Δὲν θὰ παρασυρθώμεν εἰς ὕμνους καὶ ἐγκώμια, οὐδὲ θὰ περιέλθωμεν εἰς ἐκστασιν, χάριν τῆς χρυστεῆς κύμης, τῶν ὑγρῶν, ἢ τακερῶν ὀφθαλμῶν, τῶν ἄβρῶν ἢ λεπτοφυῶν μελῶν, τοῦ ῥαδινοῦ καὶ εὐλυγίστου ἀναστήματος τῆς δεῖνα περικαλλοῦς γυναικός, ἀλλὰ μᾶλλον, τὸν μανδύαν τοῦ περιγητοῦ περιβεβλημένοι, θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ ζωγραφίσωμεν δι' ὀλίγων γραμμῶν τὰς γυναικὰς καὶ τὸν βίον των κατὰ τὰς διαφόρους χώρας καὶ κατὰ τὰ διαφύρα, ἔθνη, εἰς ἃ ἀνήκουσι.

Τὸ ὁμολογοῦμεν, ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται μακρὰ πείρα καὶ μελέτη, εἰμεθα ὅμως ἐκ τῶν προτέρων πεπεισμένοι, ὅτι πόρισμα τῆς πείρας ταύτης δὲν θὰ ᾔνε ἄλλο, παρὰ ἡ ἀπόκτησις τῆς στερεᾶς πεποιθήσεως, ὅτι ἐν γένει αἱ γυναῖκες εἶνε φύλον εὐγενέστερον, καλλίτερον καὶ ἀγνότερον τοῦ ἀνδρικοῦ. Ἡμεῖς οἱ ἄνδρες, νὰ εἰπώμεν τὴν ὀλήθειαν, εἰς οὐδὲν ἀξίζομεν — ἐξαιρουμένων φυσικῶς ἐκείνων, ὅτινες ἀναγινώσκουσι τὰς γραμμὰς ταύτας. Αἱ γυναῖκες ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἐμφοροῦνται ὑπὸ αὐταπαρνησίας, ἐπιχεύσεως ἐπ' αὐτὰς τὴν αἴγλην τοῦ ἰδεώδους· ἡ γυνὴ τοῦ ξυλοτόμου τῆς Νορβηγίας καὶ ἡ Ἰνδὴ, ἥτις ἀγοράζεται ἀντὶ χρήματος ὑπὸ τοῦ εὐρωπαίου, ἔχουσι τὸ κοινὸν τοῦτο τῆς ψυχικῆς ωραιότητος γνώρισμα, τὴν ἀνεξάντλητον ἐθελοδοσίαν καὶ αὐταπάρνησιν, ἕνεκεν τῆς ὁποίας βεβαίως ταῖς ἐδόθη καὶ τὸ γενικὸν ἐπίθετον τοῦ „ωραίου φύλου“ — διότι καλλονὴ πραγματικὴ εἰς πολλὰς χώρας οὐδεμία ὑπάρχει παρὰ ταῖς γυναῖξιν. Ἀλλὰ καθὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐμπορεῖ νὰ τρέφεται ἀποκλειστικῶς δι' ἄρτου μόνον, οὕτω καὶ ὁ ἔραστής τοῦ κάλλους δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀρκεσθῇ ἐπὶ τέλους εἰς μόνον τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐπιζητεῖ νὰ εὕρῃ μετ' αὐτοῦ συννηωμένην καὶ τὴν σωματικὴν εὐμορφίαν. Τοῦτο λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνομεν ἀνὰ χεῖρας τὴν ὁδοιορικὴν βακτηρίαν καὶ περιηγούμεθα τὰς χώρας πρὸς εὔρεσιν τῆς καλλονῆς ἐκείνης, ἣν ἡ τε καρδία καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ θὰ στέψωσι διὰ τῆς δάφνης τῆς τελειότητος.

Καὶ κατὰ πρῶτον μεταβαίνομεν εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἡδῶν ῥεμβασμῶν. Ἡ Ἰταλία ἐν γένει παρέχει πολλὰς ποικιλίας εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτὴν ξένον διότι ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ τόποι, ὅπου παγώνει τις τὸν Ἰού-

νιον, καὶ ἄλλοι πάλιν, ὅπου τὸν Ἰανουάριον ἐπικρατεῖ ἀφρικανικὴ θερμότης. Ἐκάστη σχεδὸν ἐπαρχία κατοικεῖται πρὸς τούτοις καὶ ὑφ' ἐνὸς ὅλως διαφόρου πρὸς τοὺς γείτονας λαοῦ. Οἱ Πεδεμόντιοι διαφέρουσι τῶν ἀνδρῶν τῆς Τοσκάνας, οἱ Ῥωμαῖοι, τῶν Νεαπολιτανῶν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Καλαβρίας οὐδὲν ἔχουσι τὸ κοινὸν γνώρισμα πρὸς τοὺς Σικελούς. Ὡς οἱ ἄνδρες, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες παρέχουσιν ὅλως διαφόρους καὶ ποικίλλοντας τύπους. Ἡ ἐκ Φλωρεντίας νεᾶνις ἔχει τὰ μέλη λεπτοφεύστατα, τὸ ἀνάστημα ῥαδινὸν καὶ τὸ πρόσωπον κίτρινον ὡς τὸ ἤλεκτρον πνευματῶδες καὶ συμπαθές, ἡ Νεαπολιτανὴ εἶνε εὐλύγιστος καὶ μελαγχροινὴ, ἡ Ῥωμαία συνδέει μετὰ τῆς καλλονῆς καὶ τὴν ψυχρότητα ἀγάλματος ἐκ μαρμάρου, ἡ Γενουησίαν εἶνε εὐκίνητος καὶ δραστηρία, ἐν ᾗ ἡ Λομβαρδὴ ὑπερέχει τῶν ἄλλων κατὰ τὴν θαυμασίαν συμμετρίαν τῶν ἀρμονικῶς ἀνεπτυγμένων μελῶν καὶ τῶν κλασικῶν χαρακτήρων της, ὅτινες ἀποπνέουσιν ἡδεῖαν σοβαρότητα. Τῶν γυναικῶν τούτων μόνον τὸ βάδισμα ἀρκεῖ νὰ μᾶς καταθέλῃ, καὶ κρατεῖ πραγματικῶς τὰς αἰσθήσεις μας δεσμίας ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἕως οὗ ἀπαλλαγώμεν τῆς παροδικῆς νάρκης. Ὁ ψυχικὸς βίος τῶν Ἰταλίδων — ὁμιλοῦμεν δ' ἐνταῦθα περὶ τῶν γυναικῶν τοῦ λαοῦ — εἶνε παιδαριώδης· ἐν χρυσοῦν κόσμημα, ἐν νέον ἐνδυμα, ἡ θερμὸν φίλημα, πολυφαγία, περίπατοι καὶ συχναὶ ἐπισκέψεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀποτελοῦσιν ὅλας τὰς ἀσχολίας καὶ φροντίδας τῶν γυναικῶν τούτων. Ἡ ὥραία των μορφή, τὸ μελαγχροινὸν χρῶμα, ἡ εὐγένεια τῶν κινήσεων, οἱ προκλητικαὶ των τρόποι μᾶς φαίνονται μετὰ μικρὸν ὡς κενόν τι περικάλυμμα, ὑφ' ὃ τρέφονται τὰ ἐλαττώματα τοῦ χαρακτήρος των, ἡ ὁμότης τῆς καρδίας των, ἡ ἐπιπόλαιος φιληδονία, ὁ ψυχρὸς ὑπολογισμὸς εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ἀφ' ὧν δύνανται νὰ πορισθῶσιν ὕλικαὶ ὠφελείας. — Ὅσοι ξένοι συνεδέθησαν πρὸς Ἰταλίδας διὰ γάμου κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς, διότι ἡ Ἰταλίς, συνειδησμένη, οὕτως εἰπεῖν, νὰ διαγῇ τὸν βίον της ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀγνοεῖ τὴν λέξιν „οἰκοκυρόσυνη“· τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ οἰκήματός της θεωρεῖ ὡς καταφύγιον μόνον ἐν καιρῷ ψύχους καὶ βροχῆς καὶ οὐδὲν πλέον. Αἱ γυναῖκες τῆς Λομβαρδίας καὶ τῶν ἄλλων βορειοτέρων τῆς Ἰταλίας χωρῶν εἶνε ἐκ διαμέτρου ἀντιθετοὶ πρὸς τὰς Νεαπολιτανίδας, μεταξὺ δὲ τῶν ἄκρων τούτων ἀντιθέτων κεῖνται οἱ διάφοροι βαθμοὶ τοῦ κάλλους τῶν Ἰταλίδων, αἱ πρῶται δὲ εἶνε ἀξίαι νὰ κληθῶσιν αἱ ωραιότεραι γυναῖκες τῆς Ἰταλίας, διότι πρὸς τὰ σωματικὰ πλεονεκτήματα συνενοῦσι καὶ εὐγένειαν ψυχῆς, καὶ ἀνεπτυγμένα αἰσθήματα καὶ πολλὴν νοσημοσύνην. Αἱ γυναῖκες τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἔχουσι τὰς ἐθνικὰς ταύτας ἰδιορρυθμίας λεπτοτέρας καὶ σχεδὸν ἀφανεῖς — τὸ κάλλος των εἶνε μᾶλλον πνευματοποιημένον, παρὰ τὸ τῶν ἀδελφῶν των ἐκ τοῦ